

Stručni rad

RODITELJI I NASTAVNICI – ODGOJNI PARTNERI

Zoran Hercigonja, mag.edu.inf.

Medicinska škola Varaždin

Sažetak

Obitelj je prva i najvažnija škola života. Zatim na red dolaze vrtić i potom škola. Možemo reći da su obitelj, vrtić i škola najznačajniji čimbenici odgoja, te su i najodgovorniji za odgoj djeteta. Bez njihovog skladnog djelovanja je gotovo nemoguće usmjeravati odgojne utjecaje, kao što je teško i ostvariti osnovne ciljeve odgoja. Jedino njihova konstruktivna suradnja može pridonijeti utemeljivanju pozitivnih osobina ličnosti. Temelj kvalitetnog školovanja može se zamisliti kao četverokut kojeg čine učenik, roditelj, učitelj i škola. Stoga za uspješan odgoj i obrazovanje potrebni su suradnja, partnerstvo, pozitivni međuljudski odnosi, međusobno povjerenje, poštovanje i suodgovornost učenika, učitelja i roditelja.

Ključne riječi: roditeljstvo, škola, suradnja, učenici, osobine ličnosti, suodgovornost

1. Zajednica učenika, roditelja, nastavnika i škole

Prve pojmove, prve činjenice, prva iskustva, prva pitanja, prve odgovore, prve priče, prve norme ponašanja, prve sastavnice kulture rada i prva znanja uopće dijete usvaja u roditeljskom domu. Iz tog razloga je roditeljski dom vrlo važan za razvitak djece, jer o ozračju doma uvelike ovisi i djetetov razvitak. O važnosti roditeljskog doma u odgoju su pisali mnogi, a E. Key je napisala da je najkonstruktivniji trenutak u odgoju čovjeka čvrst poredak u kući, mir i ljepota doma. Razvitak djece i mladeži ne ovisi samo o ljubavi i toplini roditeljskog doma, već i o razini odnosa u domu, te uvjetima zajedničkog življenja, kao i o naobrazbi roditelja, položaju mladih u roditeljskom domu, pedagoškoj zrelosti i kulturi roditelja. Svi ti činitelji utječu na intelektualni i emocionalni razvitak djece. Neki od tih činitelja ne ovise u potpunosti o roditeljima, ali o njima nedvojbeno ovisi njihova pripremljenost za roditeljsku ulogu. To se odnosi na pedagošku zrelost i kulturu roditelja, koja podrazumijeva poznavanje djeteta, njegovih mogućnosti i sposobnosti, poštivanje djetetove osobnosti, individualni pristup, dosljednost u osobnom djelovanju i međusobno povjerenje. Pedagoška zrelost roditelja posebno dolazi do izražaja u razdoblju kad dijete kreće u školu i pohađa je. Zbog toga bi dom i škola trebali dosljedno i složno djelovati, te otuda proizlazi i potreba suradnje škole i roditeljskog doma [11].

Znatan utjecaj na učenika ima i nastavnik. Način predavanja, suradnički odnos, uzajamno poštivanje i razumijevanje, stvaranje ugone i zadovoljstva u nastavi pridonose kvaliteti učenikovih usvojenih znanja, ali i sposobnosti, gledišta i odgojnih vrijednosti. Proces odgoja i obrazovanja, koji nastavnik organizira i provodi je vrlo složen i osjetljiv. Jednim dijelom ta složenost proizlazi iz složenosti nastavnog sadržaja a dijelom i iz načina prenošenja. Da bi se nastavnik mogao nositi s tim, vrlo je važno da bude kvalitetno, stručno i psihološko-pedagoški osposobljen. Te nastavnikove osobine su posebno važne pri radu s 'novom' djecom, odnosno djecom koja su se tek upisala u školu i navikavaju se na nastavu, kolege, učitelje. Ti 'novi' učenici dolaze i iz 'novih' obitelji, djeca dolaze s povećanim individualnim razlikama što se očituje u predznanju i motivaciji, dolaze iz novog okružja koje sve jače utječe

na učenike (mediji, uvjeti školovanja, ulica, kafić, životna zbilja). Postavlja se pitanje što bi škole trebale činiti za one koji ih pohađaju i što mogu učiniti s obzirom na snagu drugih utjecaja. Nastavnici bi trebali promicati suradnju, demokratske i humane odnose, voditi, poticati i usmjeravati učenike, a za to im je potrebno stalno učenje [11].

2. Uključenost roditelja u život škole

Suradnja roditelja i škole, kao najznačajnijih odgojnih čimbenika, ima značajno mjesto u odgoju djeteta jer oživotvoruje poznati pedagoški zakon o skladnom djelovanju različitih odgojnih faktora.

U suvremenim društvima odnosi unutar pojedinih segmenata obrazovnog sustava određuju se posebnom zakonskom regulativom. U Hrvatskoj se uloga roditelja u odgoju i obrazovanju djeteta navodi u nekoliko Zakona RH (Obiteljski zakon, Narodne novine br.116/2003, 17/2004, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Narodne novine br.87/2008). Iz tih se akata može prepoznati namjera zakonodavca za poticanje partnerske orijentacije odnosa roditelj-škola. Roditeljima se otvara mogućnost izravnog sudjelovanja u kreiranju školske politike kroz sudjelovanje u radu dvaju tijela: Školskom odboru i Vijeću roditelja [7].

Školski odbor se sastoji od 9 članova koji su predstavnici različitih nositelja interesa obrazovnog procesa u školi (predstavnici prosvjetnih vlasti, lokalne zajednice, djelatnici škole). Jedan član Školskog odbora je i roditelj čije se dijete obrazuje u školi. Školski odbor ima položaj i ovlaštenja tijela upravljanja. Donosi statut škole i zajedno s ravnateljem upravlja školom. Vijeće roditelja je sastavljeno od po jednog roditelja iz svakog razreda. Vijeće roditelja daje mišljenje o prijedlogu školskog kurikulumu, godišnjeg plana i programa rada škole, razmatra pritužbe roditelja u svezi s odgojno-obrazovnim radom, predlaže mjere za unaprjeđenje obrazovnog rada i predlaže svog člana za Školski odbor [7].

Unatoč pozitivnoj zakonskoj podlozi, roditelji ipak ne koriste sustavno i u dovoljnoj mjeri te mogućnosti, te najčešće djeluju reaktivno, uključivanjem u šire akcije usmjerene na promjene sustava u kriznim situacijama (školsko nasilje, novčani zahtjevi, državna matura i sl.).

3. Suradnja škole i roditelja

Iako je obitelj prva i najvažnija škola života te najodgovornija za odgoj mladog naraštaja, važna je i suradnja sa školom, odnosno usklađeno i učinkovito djelovanje bez kojeg je teško usmjeravati odgojne utjecaje.

Jedna od značajki pedagoški djelotvorne škole je razvijena suradnja s roditeljima. Suradnja predstavlja zajedničko djelovanje i pregovaranje koje je usmjereno pronalasku rješenja, odnosno novog, zajedničkog polazišta. Suradnja ne postoji kada su glasovi povišeni, a ljudi uzbuđeni i ljuti [10]. U zadnje vrijeme svjedočimo sve većoj netrpeljivosti između roditelja i nastavnika. Novinski naslovi sve više se bave nasiljem među učenicima ili pokušajima roditelja da pritiskom na nastavnika utječu na ocjene. U sve većoj mjeri dolazi do raznih konflikata u školi, bilo među učenicima, učenicima i nastavnicima ili između roditelja i nastavnika. Najčešći uzroci konflikata dolaze zbog slabe komunikacije između učenika i nastavnika, između učenika i roditelja, te između roditelja i nastavnika [1]. Da bi se spriječilo da dođe do konflikata, potrebna je suradnja. Suradnja postoji kada je prisutno poštovanje koje se očituje u slušanju, želji za razumijevanjem, prihvatanju promjena, drugačijih gledišta i sl.

Suradnja između škole i obitelji, odnosno nastavnika i roditelja, može biti tradicionalna i partnerska. Način na koji će se ona ostvarivati i odvijati ovisi o zakonskim propisima, školskom ozračju, individualnim osobinama učitelja i sociodemografskim i psihosocijalnim obilježjima roditelja. U Hrvatskoj i dalje prevladava tradicionalan oblik suradnje, u kojem je odgovornost za obrazovanje djece prepuštena školi, te izravnu uključenost roditelja u život škole ne očekuju ni učitelji ni roditelji. Ciljeve rada određuje škola i rijetko o tome obavještava roditelje. Odgojno-obrazovne planove izrađuju nastavnici, a kulturalne razlike su često zanemarene. Komunikacija s roditeljima je uglavnom orijentirana na pojedinačne probleme i tek kad dođe do problema, komunikaciju inicira škola [10].

Partnerski odnos između roditelja i škole, odnosno roditelja i nastavnika je takav da naglašava važnost suradnje u obrazovanju i socijalizaciji djece, poštivanje kulturalnih razlika, te važnost i značaj različitih perspektiva za stvaranje pozitivne klime za učenje. Komunikacija u takvom odnosu je česta, uloge su jasne i podržavajuće, a odgojni ciljevi i planovi rada zajednički određeni [10].

Suradnja između škole i roditelja bi trebala biti [4]:

- Jednaka – iz razloga što škola i obitelj dijele obveze i ciljeve vezane za odgoj djeteta
- Aktivna – zato što potiču dječji razvoj
- Odgovorna – zato što imaju prava i dužnosti.

Od suradnje korist imaju sve strane, i dijete i roditelj i učitelj. Suradnja se zasniva na međusobnom povjerenju i poštovanju, dvosmjernoj komunikaciji i prihvatanju prava i obveza.

Aktivnim suradničkim odnosom roditelj dobiva [9]:

- Povećanje kompetencije za pružanje podrške i pomoći djetetu
- Bolje razumijevanje rada u školi

- Promjene nepoželjnih ponašanja prema djetetu
- Povećanu opću brigu o djetetu.

Suradničkim odnosom dijete dobiva [9]:

- Vjerovanje da mu roditelj može pomoći
- Bolji školski uspjeh
- Veće samopouzdanje
- Manje problema u ponašanju
- Vrednuje obrazovanje kao sastavni dio života i obitelji.

Suradnja između roditelja i škole bi trebala biti stalna i trajna. Partnerstvo roditelja i nastavnika podrazumijeva komunikaciju, dogovorena načela rada u školi i praćenja učenikova rada kod kuće, te dosljednost u provođenju. Da bi se kod djeteta poticao razvoj odgojno-obrazovnih odlika, potrebno je dobro poznavati dijete, odnosno poznavati njegove razvojne osobitosti.

Anketa koja je provedena u devetnaest osnovnih škola Slavonije i Baranje ukazuje da [8]:

- 90% učenika želi razgovarati s roditeljima o svojim problemima
- Svaki četvrti učenik ne kaže roditelju ukoliko napravi neku pogrešku, jer se boji kazne
- Svakom drugom učeniku smeta prigovaranje roditelja zbog učenja
- Svaki drugi učenik smatra da roditelji nedovoljno uvažavaju mišljenje i stavove djece kad su ona u pravu
- Svaki drugi učenik želi da roditelji postupaju s njima kao s odraslima.

Rezultati ukazuju na to da djeca žele da ih se uvažava i da se razgovara s njima. Postoji potreba obogaćivanja međuodnosa kako bi djeca i roditelji uskladili svoje potrebe. Današnja svakodnevnica, opterećena je važnim i manje važnim razlozima kojima se opravdava izostanak uključivanja, razgovora s djecom, čitanja, šetnje i ostalih aktivnosti koje dovode do razmjene mišljenja, postupaka, razloga i stavova te donošenja novih odluka kako bi se dijete pripremio za donošenje izbora kojima je doraslo. Dobro poznavanje svog djeteta je pretpostavka konstruktivnoj suradnji s nastavnikom [8].

Postoje različiti oblici suradnje obitelji i škole [12]:

- Individualni razgovori
- Roditeljski sastanci razrednog odjela
- Sastanci manjih skupina roditelja
- Zajednički sastanci roditelja, nastavnika i učenika
- Savjetovalište za roditelje
- Posjet roditelja školi i njezino upoznavanje
- Zajedničke akcije
- Program osposobljavanja za roditelje
- Tiskani materijali i informacije za roditelje
- Posjet nastavnika obitelji.

Niz američkih istraživanja provedenih u razdoblju od 1969. godine do 1984. godine potvrđuje da sudjelovanje roditelja u aktivnostima škole pozitivno utječe na učenike i njihovo školsko postignuće a motivirajuće djeluje i na nastavnike i na roditelje. Unatoč ovakvim pokazateljima, ista istraživanja pokazuju i da 75% roditelja ne koristi te mogućnosti. Istraživanje koje su Margetić i Krapac 1992. godine proveli u hrvatskim osnovnim školama, pokazalo je da je samo 22% stručnih suradnika svoju suradnju s roditeljima ocijenilo kao veoma dobru, dok se suradnja s učenicima, ravnateljem, učiteljima i ostalim stručnim suradnicima u većem postotku ocjenjivala veoma dobrom. Istraživanje koje su proveli Marušić i suradnici 2006. godine je pokazalo da je vrlo visok postotak učitelja i roditelja općenito zadovoljan međusobnom suradnjom, no to se odnosi na tradicionalne oblike suradnje kao što su odlazak na informacije i roditeljski sastanci. Kada bi u obzir uzeli učestalost netradicionalnih oblika suradnje (kao što su edukativne radionice ili predavanja za roditelje) i mogućnost utjecaja roditelja na donošenje odluka, nameće se drukčiji zaključak. U istraživanju roditeljske participacije u Hrvatskoj koje je provedeno 2009. godine, većina roditelja izrazila je želju za sudjelovanjem u nastavi i uključenjem u donošenje odluka, te se izjasnila da bi škola trebala tražiti njihovo mišljenje o pitanjima koja se tiču obrazovanja njihove djece [10].

Učenik u svom svakodnevnom životu izmjenjuje dvije različite sredine (obiteljski dom i škola) i različite odgojne čimbenike (roditelj i nastavnik) te je to još jedna činjenica koja ukazuje na potrebu redovite i trajne suradnje kako bi se moguća razilaženja ublažila ili uklonila jer negativno djeluju na razvoj djeteta. Osnovna iskustva ili nesporazume koji bi se mogli pojaviti je dobro uskladiti kvalitetnim razgovorom bez prisile, snage i moći, bez traženja krivca, međusobnog optuživanja već dijalogom kojim se postiže dogovor koji poboljšava i unapređuje međusobne odnose i pomaže uskladiti razilaženja kako bi se stvorilo pozitivno ozračje suradnje. Ignoriranje i udaljavanje ne pridonose učenikovom uspjehu niti uspješnosti škole. Škola sve više prihvaća roditelje kao ključne članove tima koji pomažu uspjehu škole. Stvaranje kvalitetnih, redovitih i trajnih partnerskih odnosa roditelja, nastavnika i škole je pravo i obveza i nastavnika i roditelja i škole [2].

3.1. Individualni razgovori

Razgovor je važan za osobni razvoj i uspjeh mnogih ljudi. Razgovorom se izgrađuju odnosi s roditeljima, s djecom, učiteljima, prijateljima i suradnicima. Razgovor bi se trebao temeljiti na velikodušnosti i dobronamjernosti. Vrijeme održavanja individualnih razgovora obično je određeno stalnim tjednim terminom u planu i programu razrednog odjela. Roditelji dolaze na individualne razgovore samoinicijativno da bi više doznali o napredovanju djeteta u školi ili dolaze na poziv razrednika, stručne službe ili ravnatelja ako se pojave problemi u učenju ili ponašanju djeteta.

Razrednik bi trebao pozvati roditelje na razgovor kad se pojavi problem ili ukoliko primjeti da je učenik zanemaren od strane roditelja. Neki od najčešćih razloga zbog kojih razrednici pozivaju roditelje na individualan razgovor su [3]:

- Učenik dolazi u školu gladan, neuredan, nenaspavan, kasni
- Učenik je povučen, djeluje prestrašeno
- Učenik je agresivan, remeti red i rad

- Učenik je neuspješan u školi
- Učenik puno izostaje s nastave (opravdano i neopravdano).

Samoinicijativno roditelji dolaze kada žele [3]:

- Doznati informacije o ocjenama, ponašanju ili općenito napredovanju svog djeteta
- Razredniku priopćiti neke informacije o ponašanju djeteta izvan škole
- Savjetovati (se) o odgojnim postupcima i njihovom usklađivanju.

Ukoliko roditelj nije u mogućnosti doći na individualni razgovor u planirano vrijeme, može s učiteljem dogovoriti vrijeme koje će im odgovarati kako bi ostvarili kontinuitet praćenja ostvarenih postignuća i očekivanja [8].

Nerijetko se u praksi događa da roditelj ne dolazi u školu, odbija suradnju ili je u dolaženju preuporan, neki roditelji su izrazito negativistični, uvijek nezadovoljni školom i imaju učestale primjedbe na nekog od nastavnika, neki roditelji smatraju da je zapažanje nastavnika subjektivno i neodgovorno te često smatraju kako nije moguće da njihovo dijete ima problema i kako je pomoć djetetu nepotrebna [3].

Smisao individualnih razgovora nije pronalaženje krivca, već treba tražiti uzroke neke negativne pojave i moguća rješenja koja su upotrebljiva, primjerena i ostvariva. Samoinicijativni dolazak roditelja na individualne razgovore s nastavnikom je koristan svakom djetetu, roditelju i nastavniku iz razloga što im je potrebna informacija o razini ovladavanja očekivanim kao i njihovo usklađivanje [8].

Na individualnim razgovorima se ukazuje na napretke u učenju ili na nedostatke, razgovara se o ponašanju u učenju, radu i u društvu, razmjenjuju se zapažanja i planiraju se i dogovaraju mjere za napredak djeteta.

Za uspješan razgovor roditelj se mora pripremiti [8]:

- Predvidjeti dovoljno vremena
- Najaviti razgovor razredniku, ako je izuzetno važan
- Sadržaj razgovora mora biti povjerljiv
- Razgovorom treba dominirati vještina aktivnog slušanja
- Ne treba pokazivati dosadu i nestrpljivost
- Ako roditelj ima primjedbe na školu, treba ih iznijeti. Ne kriviti nikoga, već tražiti rješenje.

Neke od savjeta kako bi se roditelji mogli bolje pripremiti za individualni razgovor je dala i OŠ Jezerski, a oni su: doći u školu s jasnim temama koje ih zanimaju, pripremiti natuknice kako bi se razgovor vodio ciljano, istaknuti ono u čemu je dijete napredovalo ili način kako kod kuće roditelji pomažu djetetu, jer je prosvjetnim radnicima važno čuti od roditelja neke informacije kako bi mogli više znati o djetetu i sukladno tome se postaviti u određenim situacijama. Važno je i da razgovor ne poprimi oblik „pametovanja“ ili monologa [6].

Ovakvim pristupom roditelj će više saznati o ponašanju djeteta u školi, o rezultatima rada, mogućnostima primjene postupaka kojima se potiče stvaralaštvo, osamostaljivanje i razvoj te o usklađenosti postignuća i sposobnosti i primjeni odgovarajućih postupaka u odgoju.

Ono što se postiže individualnim razgovorima i ono što se djetetu daje do znanja je da je važno i da roditelje zanima što radi u školi, da se dogovaraju daljnja postupanja i očekivanja, da je roditelj u mogućnosti pravovremeno pomoći ili pridonijeti još boljem uspjehu kao i otkloniti neželjenu pojavu u učenju ili ponašanju. Važno je djetetu iskazati zadovoljstvo njegovim postignućima i uvijek pohvaljivati pozitivne pomake kako bi se potakla motivacija na daljnji rad [8].

3.2. Roditeljski sastanci

Najuobičajeniji oblik suradnje s roditeljima u Hrvatskoj su roditeljski sastanci. Na njima se raspravlja o pitanjima od interesa za sve roditelje. Roditelji ne bi trebali biti pasivni primatelji informacija tijekom roditeljskih sastanaka, nego bi ih se trebalo potaknuti na aktivno sudjelovanje, razmjenu iskustava i dogovor o načinu uključivanja u život škole. Roditeljski bi sastanak trebao biti takav da potiče roditelje i na druge oblike suradnje, da uvide korist koju od toga imaju i da se u školi ugodno osjećaju. Iz tog razloga, informacijama o uspjehu, izostancima i problemima učenika kao pojedinca nije mjesto na roditeljskim sastancima [10].

Tijekom školske godine su uobičajena četiri roditeljska sastanka, a po potrebi ih može biti i više.

Roditeljski sastanci mogu biti namijenjeni [8]:

- Manjoj skupini roditelja – koja ima istosvrzne potrebe ili sadržaje koje zajednički rješava
- Cijelom razredu – ima za cilj upoznavanje roditelja s tekućom problematikom u radu i informiranje o postignućima i dogovor o daljnjem radu
- Više razreda zajedno – na njima stručni suradnici kao što su pedagog, psiholog i dr. iznose rezultate provedenih aktivnosti ili postignuća, uspoređujući ih međusobno. Informiraju roditelje o tome kako pridonijeti uspješnosti i razvijanju odnosa učenik-roditelj-nastavnik-škola-zajednica.

Roditeljski sastanci bi trebali biti organizirani u vrijeme koje odgovara roditeljima. Na roditeljskom sastanku bi svi trebali biti jednako važni i trebali bi sjediti u krugu (kako bi takav položaj izazivao međusobnu interakciju), što najčešće nije slučaj u našim školama jer uglavnom nastavnici govore a roditelji šute.

Roditelji na prvom roditeljskom sastanku dobivaju obavijesti o nastavnom planu i programu. Razrednik upoznaje roditelje s najvažnijim dijelovima koje obvezno mora obraditi i očekuje da će biti moguće ostvariti tijekom školske godine. Razrednik je dužan na prvom roditeljskom sastanku upoznati roditelje s elementima i mjerilima praćenja i ocjenjivanja učenika, kako bi roditelj imao spoznaje o očekivanjima koja mogu biti izvori nesporazuma, nezadovoljstva ili prijepora. Ocjena je najčešći razlog nezadovoljstva roditelja na kraju školske godine. Roditelji zanemaruju važnost kontinuirane uključenosti u praćenje kretanja djetetovih postignuća [8].

Na roditeljskim sastancima bi se trebalo razgovarati o općevažnom problemu, koji je povezan sa svim roditeljima podjednako. Međutim, praksa pokazuje drukčije. Mnogi roditelji ističu da se roditeljski sastanci najčešće pretvore u raspravu roditelja zbog neke nesuglasice između njihove djece, čak se zna raspravljati o tome gdje je nestala nečija gumica ili šiljilo. Na roditeljskim sastancima se ne bi trebale čitati

ocjene. Ukoliko se roditelj ne osjeća ugodno, izbjegavat će dolaženje na roditeljske sastanke [5].

Na roditeljskim sastancima, roditelji se upoznaju s pravima da budu usmenu ili pismeno obaviješteni o redovitosti pohađanja nastave, radu, zalaganju, uspjehu i vladanju učenika te da traže stručnu potporu u rješavanju odgojno-obrazovnih problema djeteta. Obveze roditelja su da prate učenikovo pohađanje nastave, njegov rad, napredovanje te pomaganje razredniku u rješavanju učenikovih poteškoća u odgojno-obrazovnom radu. Roditelji trebaju bar jedanput tijekom polugodišta informirati kod razrednika o pohađanju nastave te o radu i napredovanju učenika.

Roditeljski sastanci omogućavaju roditeljima međusobnu razmjenu iskustava, isticanje pozitivnog i uspješnog u odgoju djece, razvijaju povjerenja i poštovanja i potiču uključivanje u druge oblike rada u školi.

Sadržaji roditeljskih sastanaka mogu biti [8]:

- Tematski (predavačkog tipa)
- Radionice za roditelje
- Druženja za roditelje i učenike različitih povoda
- Izrada projekta i sl.

Roditeljski sastanci organizirani kao radionice sve više pronalaze svoje mjesto u radu škole. Moguće poteškoće koje su proizašle iz mnoštva različitih očekivanja i pristupa djetetu, suradnjom i aktivnim pristupom roditelja pridonose skladu odnosa i očekivanja djeteta, roditelja i učitelja. Pedagoške radionice pridonose radu kojim se jača povezanost, ravnomjerno se dijeli odgovornost, a time se povećava kvaliteta međuodnosa roditelja, učitelja i djeteta. Sudjelovanjem u pedagoškoj radionici roditelji imaju mogućnost komunicirati, razmijeniti znanja, mišljenja i upoznati se sa suvremenim pedagoškim gledanjima na obiteljski odgoj, probleme i mogućnosti njihova rješavanja [8].

3.3. Ostali oblici suradnje

U nekim školama su roditelji aktivni u socijalnom i intelektualnom stimuliranju učenika kao suradnici, voditelji i savjetnici. Dobro je da roditelji iniciraju neke aktivnosti iako ih škola ne uspijeva realizirati.

Neki oblici suradnje koji egzistiraju u našim školama su [9]:

- Sudjelovanje u raznim društvima ili tečajevima
- Zajednički izleti roditelja i učenika
- Pribavljanje edukativnih materijala
- Rad u ljetnim kampovima (škola u prirodi i škola plivanja)
- Sudjelovanje u različitim izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima
- Zajednički odlazak u kazalište, kino, na izložbu i sl.
- Poticanje učlanjivanja učenika u knjižnice i čitaonice
- Pribavljanje enciklopedija, leksikona, rječnika
- Poticanje djece na korištenje suvremene tehnike
- Poticanje djece na sudjelovanje u natjecanjima, priredbama, smotrama i sl.

Koriste se i pismene poruke roditeljima. Kao njihova prednost se navodi da na najmanju mjeru svode mogućnost pogrešnog razumijevanja obavijesti koje nastavnik želi prenijeti roditeljima. Pismene je poruke dobro koristiti, primjerice, kao oblik edukativnih materijala ili formalnih informacija za roditelje (prijepis ocjena, informacije o izletu i slično). U privatnim i alternativnim školama, te u školama u manjim mjestima, ponekad se kao oblik suradnje koristi i posjet učitelja domu učenika [10].

4. Zaključak

Temelj zdravog sustava odgoja i obrazovanja je uključivanje roditelja u obrazovne akcije. Škola koja je usmjerena na dijete vidi roditelje kao svoje najvažnije partnere jer su oni ti koji najbolje poznaju svoje dijete. Učitelji, dakle, trebaju uvažavati roditelje, kao što roditelji trebaju uvažavati njih. Njihove su uloge u odgoju i obrazovanju djeteta različite, ali komplementarne. Uzajamno poštovanje, dijeljenje informacija, osjećaja i vještina, dogovaranje i zajedničko odlučivanje, nužno je kako bi se ispunila odgovornost za razvitak djeteta. Treba imati na umu da je za postizanje navedenog potrebno vrijeme i trud uključenih [10]. Dvosmjernom komunikacijom kojom se izmjenjuju informacije te međusobnoj potpori u ostvarivanju obostranih potreba utemeljuje se uspješno partnerstvo [8]. Nastavnici i roditelji trebaju zajednički nastojati graditi suradničke i partnerske odnose.

Na samom kraju, osvrnula bih se na neke činjenice na koje sam naišla pišući ovaj rad i usporedila bih ih sa svojim dosadašnjim školovanjem. U svom dosadašnjem školovanju se nisam susrela s netradicionalnim oblicima suradnje između roditelja i nastavnika kao što su edukativne radionice ili predavanja za roditelje. Također, ni od svojih kolega nisam čula da su se takvi oblici suradnje provodili u njihovim školama. Smatram da bi bilo korisno da se uz tradicionalne načine suradnje, koji se provode u većini škola, krenu uključivati, odnosno održavati edukativne radionice, predavanja za roditelje, druženja za roditelje i učenike.

U istraživanju o roditeljskoj participaciji koje je provedeno 2009. godine, većina roditelja se izjasnila da želi sudjelovati u nastavi i biti uključena u donošenje odluka, te da bi škola trebala tražiti njihovo mišljenje o pitanjima koja se tiču obrazovanja njihove djece. Smatram da je pohvalno da roditelji žele biti uključeni te da im treba omogućiti veću suradnju kroz edukativne radionice, predavanja i organizirana druženja, uz tradicionalne roditeljske sastanke i informacije kao i da im treba omogućiti da kažu svoje mišljenje, no smatram i da ih škola ne bi trebala tražiti mišljenje oko svih pitanja koja se tiču obrazovanja njihove djece, pogotovo pitanja koja se odnose na kurikulum. Smatram da sadržaje koji se predaju ili će se predavati u školama određuju stručnjaci, te da su oni, ili bi bar trebali biti objektivni, znanstveno validni i vrijednosno neutralni, te da ne bi trebali ovisiti o mišljenju roditelja. Veće uključivanje roditelja je važno kako bi se nedoumice i mogući problemi brže spoznali i našla zadovoljavajuća rješenja. Roditelji se, kao i nastavnici, susreću s mnoštvom istovrsnih dvojbi i problema koje je lakše preduhitriti surađujući ili pak pronaći pravovremena i primjerena rješenja.

5. Literatura

- [1] Isić U (2010), Vršnjačka medijacija, priručnik za roditelje i nastavnike.
Dostupno na:
http://www.oscebih.org/documents/osce_bih_doc_2010102915393659cro.pdf
- [2] Jurić V, Maleš D (1994), Škola i roditelji, Napredak, Zagreb
- [3] Leskovar S (s.a.), Suradnja s roditeljima, prezentacija. Dostupno na:
<http://www.google.hr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0C8QFjAB&url=http%3A%2F%2Fos-popovac.skole.hr%2Fupload%2Fos-popovac%2Fnewsattach%2F728%2FSURADNJA%2520S%2520RODITELJI%20MA.ppt&ei=3W7RUt3GM4q6ygObolGoCA&usq=AFQjCNGipKXNHZVXku5N40t9lQAw5iDHgw&sig2=-VqLwoMcZP6XDCKdQocVpA&bvm=bv.59026428,d.bGQ>
- [4] Maleš D (1994), Roditelji i odgojitelji – partneri u procesu odgoja, Dječji centar Čakovec
- [5] Novo vrijeme (2010), Roditeljski sastanak: mjesto za diskusiju i traženje rješenja. Dostupno na: <http://novovrijeme.ba/roditeljski-sastanak-mjesto-za-diskusiju-i-trazenje-rjesenja/>
- [6] OŠ Jezerski (2008), Razvijanje partnerstva između roditelja i nastavnika.
Dostupno na:
http://www.os.jezerski.net/index.php?option=com_content&view=article&id=97:razvijanje-partnerstva-izmeu-roditelja-i-nastavnika&catid=34:matzaroditelje&Itemid=87
- [7] Pahić T, Miljević-Riđički R, Vizek-Vidović V (2010), Uključenost roditelja u život škole. Dostupno na:
http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=101919
- [8] Rečić M (2006), Kako mogu surađivati sa školom, Tempo, Đakovo
- [9] Rosić V, Zloković J (2003), Modeli suradnje obitelji i škole, Tempo, Đakovo
- [10] skole.hr (2018), Suradnja između roditelja i učitelja, portal za škole. Dostupno na: http://www.skole.hr/nastavnici/podrska?news_id=8489
- [11] Vučak S (s.a.), Prema školi koja uči: Zajednici učenika, učitelja i roditelja, Hrvatski pedagoško-književni zbor, Zagreb
- [12] Žanetić Lj, Žanetić I, Drandić B (2003), Nastavnički priručnik, Zagreb